

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 25Co/28/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8720202914
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marian Hoffmann, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8720202914.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariana Hoffmanna, PhD. a členov senátu JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Eduarda Valenčina, v právnej veci žalobkyne A. A., B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX D. - D. E. F., G. XXXX/XX H., zast. JUDr. Milanom Szöllössym, advokátom, Mlynská 28, 040 01 Košice, IČO: 35570661, proti žalovanej Generali Česká pojišťovna, a. s., Spálená 75/16, Nové Město, 110 00 Praha 1, IČO: 45272956, Česká republika, konajúca prostredníctvom organizačnej zložky Generali Poist'ovňa, pobočka poisťovne z iného členského štátu, so sídlom organizačnej zložky Lamačská cesta 3/A, 841 04 Bratislava - Karlova Ves, IČO: 54228573, zast. JUDr. Gabrielou Reichovou, advokátkou, Pavla Mudroňa 26, 036 01 Martin, IČO: 42071135, v konaní o náhradu škody s prísl., o odvolaní žalobkyne a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 13C/20/2020-212 zo dňa 16.06.2023 takto

rozhodol:

I. Potvrďuje rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. a II. a mení rozsudok súdu I. inštancie vo výroku III. tak, že žalobkyňa má právo na úplnú náhradu trov konania voči žalovanému.

II. Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 13C/20/2020-212 zo dňa 16.06.2023 rozhodol tak, že:

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyňi bolestné v sume 1.059,-- eur s 5 % ročným úrokom z omeškania od 5.2.2019 do zaplatenia, sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 9.366,70 eur s 5 % ročným úrokom z omeškania od 9.9.2020 do zaplatenia a zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 3.788,62 eur, všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietla.

III. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 70 %.

2. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že v prejednávanej veci sa žalobkyňa domáhala náhrady škody na zdraví z titulu bolestného, sťaženia spoločenského uplatnenia a mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia, ktorú utrpela pri dopravnej nehode dňa 13.06.2018. Žalobkyňa pri dopravnej nehode bola spolujazdkyňa v motorovom vozidle, ktoré zapríčinilo dopravnú nehodu. Žalobkyňa si náhradu škody uplatnila u žalovaného, pretože nároky poškodenej na náhradu škody z ublíženia na zdraví sú kryté povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V zmysle § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. poškodený má priamy nárok voči poisťovateľovi, teda v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia je daná pasívna legitímácia

žalovaného. Nárok na bolestné si žalobkyňa u žalovaného uplatnila dňa 22.01.2019 a nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia si uplatnila dňa 27.05.2020. Žalovaný sčasti akceptoval nároky žalobkyne a z titulu bolestného jej poskytol plnenie vo výške 7.942,50 eur a z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia poskytol plnenie vo výške 28.519,50 eur. Pri uplatnenom nároku na bolestné medzi stranami bolo sporné, či má byť priznaná náhrada aj za položku č. 104. Z hľadiska uplatneného nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia žalovaný rozporoval opakované hodnotenie trvalých následkov podľa položky č. 253 a tiež použitie položky č. 305 a nesúhlasil s tým, že by u žalobkyne sa jednalo o prípad hodný osobitného zreteľa, ktorý by umožňoval mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „ZoBaSSU“). Taktiež medzi stranami bol sporný rozsah spoluzavinenia poškodenej. Žalobkyňa nespochybňovala, že v čase dopravnej nehody nemala zapnutý bezpečnostný pás, teda že do určitej miery je potrebné zohľadniť spoluzavinenie, kde navrhovala zohľadniť spoluzavinenie v rozsahu 15 % a podľa žalovaného vzhľadom na rozsah porušenej povinnosti je potrebné zohľadniť spoluzavinenie v rozsahu 25 %.

3. V konaní nebolo sporné, že žalobkyňa v čase dopravnej nehody nebola pripútaná bezpečnostným pásom, čím porušila ust. § 8 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Žalovaný poukazoval na to, že žalobkyňa vedela, že musí dodržiavať povinnosti účastníka cestnej premávky a byť pripútaná bezpečnostnými pásmi, túto povinnosť si však nespĺnila a tým opomenula svoju povinnosť. Aj súd prvej inštancie dospel k záveru, že ide o nedbanlivostné konanie zo strany žalobkyne, ktoré prispelo k zväčšeniu rozsahu škody, teda je dôvodné zohľadniť spoluzavinenie žalobkyne ako poškodenej. Žalobkyňa akceptovala výšku spoluúčasti v rozsahu 15 % a namietala, že žalovaný ničím právne nezdôvodnil prečo požaduje zohľadnenie spoluzavinenia až v rozsahu 25 %. Žalovaný poukázal na to, že použitie bezpečnostného pásu je jednou zo základných povinností spolujazdca a uloženie tejto zákonnej povinnosti smeruje práve k zabezpečeniu zníženia miery škodlivých následkov na zdraví v dôsledku dopravných nehôd. Je pravdou, že zo strany žalovaného neboli predložené žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali, že porušenie tejto povinnosti výrazne ovplyvnilo rozsah poranení žalobkyne. S prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu súd prvej inštancie dospel k záveru, že za primerané je potrebné považovať zohľadnenie spoluúčasti v rozsahu 15 % tak, ako ho navrhla žalobkyňa, pretože nesporne táto okolnosť mala vplyv na rozsah zranení, ktoré žalobkyňa utrpela, avšak základom dopravnej nehody bolo porušenie povinností zo strany vodiča a nebolo preukázané, že by porušenie povinností žalobkyne sa prejavilo na vzniknutej škode až v takom rozsahu, ako to požadoval zohľadniť žalovaný. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie potom pri rozhodovaní o jednotlivých nárokoch zohľadňoval spoluzavinenie žalobkyne v rozsahu 15 %.

4. Uplatnený nárok na bolestné žalobkyňa preukazovala lekárskeho posudkom, ktorý vystavil dňa 14.12.2018 A. I. J., K., lekár Národného rehabilitačného centra v Kováčovej, kde žalobkyňa absolvovala časť liečby. Žalovaný sponchyboval, či A. J. je oprávnenou osobou na vypracovanie lekárskeho posudku a poukázal na to, že kúpeľná starostlivosť je len dodatočnou formou liečby, pričom žalobkyňa mala iných ošetrovúcich lekárov. Z predložených lekárskeho správ nepochybne vyplýva, že žalobkyňa časť liečby absolvovala aj v Národnom rehabilitačnom centre Kováčová, teda lekárskeho posudok mohol vystaviť aj lekár tohto zariadenia. Predložený lekárskeho posudok si žalovaný dal preskúmať svojmu zmluvnému lekárovi A. L. A., ktorý sa stotožnil s bodovým hodnotením jednotlivých položiek, avšak namietal hodnotenie položky č. 104 (ktorá bola hodnotená počtom 25 bodov) a to z dôvodov, že ide o položku, kde bolo hodnotené podvrtnutie krčnej chrbtice, ale zároveň bolo osobitne priznané hodnotenie položkou 106b - zlomenina jedného priečneho výbežku krčnej chrbtice. Žalovaný poukazoval na to, že takýto postup je v rozpore s ust. § 9 ods. 8 zákona č. 437/2004 Z. z., v zmysle ktorého ak je poškodenie na zdraví už svojimi znakmi zahrnuté v položke iného poškodenia na zdraví, bolesť na zdraví za takéto poškodenie sa nehodnotí osobitne. Žalobkyňa nepredložila žiadne dôkazy, ktorými by vyvrátila argumentáciu žalovaného, pričom stále tvrdila, že posudzujúci lekár hodnotil túto položku, teda sa má na ňu prihliadať, pretože nároky z titulu bolestného sa preukazujú lekárskeho posudkom. Súd sa stotožnil s obranou žalovaného a má za to, že podvrtnutie krčnej chrbtice je menej závažným poranením v porovnaní s poraneniami hodnotenými podľa položky č. 106b, teda svojimi znakmi je zahrnuté už v hodnotení tejto položky a hodnotenie položky č. 104 v tomto prípade odporuje ust. § 9 ods. 8 cit. zákona. Žalovaná v tomto smere predložila aj odborné vyjadrenie vyhotovené A. L. A., ktoré preukazuje

uvedenú skutočnosť. Po zohľadnení tejto skutočnosti súd dospel k záveru, že nárok žalobkyne na bolestné mal byť hodnotený počtom bodov 555, čo pri hodnote 1 bodu vo výške 19,08 eur predstavuje sumu 10.589,40 eur, t. j. po zaokrúhlení sumu 10.590,- eur. Po zohľadnení spoluzavinenia v rozsahu 15 % (suma 1.588,50) a plnenia žalovanej vo výške 7.942,50 eur súd zaviazal žalovanú k zaplateniu bolestného v sume 1.059,- eur.

5. Z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia si žalobkyňa uplatňovala zaplatenie sumy 72.051,65 eur. Žalobkyňa svoj nárok preukazovala lekárskymi posudkami, keď A. I. J., K., sťaženie spoločenského uplatnenia hodnotil podľa položky č. 253 - mozgové a duševné poruchy po ťažkom poranení hlavy počtom 1.000 bodov a podľa položky č. 305 poúrazová kvadruparéza s počtom bodov 520. Posudzujúci lekár zároveň navrhol podľa § 10 ods. 4 zvýšenie bodového hodnotenia na dvojnásobok, teda celkové hodnotenie bolo v počte 3.040 bodov. Zároveň žalobkyňa predložila lekárske posudky A. C. M., ktorá taktiež hodnotila položku č. 253, a to počtom bodov 1.400 so zvýšením na dvojnásobok, t. j. spolu vo výške 2.800 bodov. Žalovaný namietal takýto postup, keď jeden trvalý následok bol hodnotený dvakrát v dvoch rôznych lekárske posudkoch a vychádzal pri poskytnutí plnenia z odborného vyjadrenia A. L. A., ktorý hodnotil iba položku č. 253 počtom bodov 1.072,5 so zvýšením o 75 % na celkový počet bodov 1.876,875, pričom psychické poruchy boli konzultované aj s A. L. D., psychiatrom. A. C. M. pri výsluchu na pojednávaní dňa 8.6.2021 podrobne opísala psychické problémy, ktorými trpí žalobkyňa do dopravnej nehody a konštatovala, že u žalobkyne je zjavný pokles stavu psychických funkcií v porovnaní s jej stavom pred úrazom. Poukázala pritom aj na tri po sebe idúce psychologické vyšetrenia stavu žalobkyne. Menovaná poukazovala na to, že položku č. 253 chápe tak, že oddeľuje mozgové a duševné poruchy. Na druhej strane uviedla aj to, že psychické poruchy nemožno oddeliť od mozgu ani pri iných psychosomatických ochoreniach, a že psychiater hodnotí duševnú poruchu kam patrí intelekt, osobnosť, logika, úsudok, vnímanie, emotivita, schopnosť znášať frustráciu a iné. Z výpovede A. L. D. vyplynulo, že mozgové a duševné poruchy by mali byť hodnotené v jednej položke, pretože sa nedajú oddeliť tieto mozgové a duševné poruchy, napr. pri zlej pamäti ide o mozgovú aj duševnú poruchu, rovnako tak aj zlé sústredenie, alebo emočná labilita. Podľa názoru súdu prvej inštancie nie je sporné, že žalobkyňa po dopravnej nehode trpí aj duševnými poruchami, ktoré boli preukázané lekárske správami z psychologických vyšetrení a psychiatrického vyšetrenia. Pokiaľ však ide o duševné poruchy, ktoré majú pôvod v poranení mozgu, je potrebné ich hodnotiť položkou č. 253, pretože ak by duševné poruchy mali iný pôvod, mohli by byť hodnotené podľa inej položky, napr. 255. Hodnotenie konkrétneho trvalého následku sa vykonáva vždy podľa príslušnej položky podľa prílohy k Zák. č. 437/2004 Z. z. a to tej položky, ktorá najviac zodpovedá typu trvalého následku. Keďže položka č. 253 v sebe zahŕňa nielen mozgové poruchy, ale aj duševné poruchy, ktoré majú základ v poranení mozgu, nemôže byť tento následok hodnotený samostatne z hľadiska mozgových porúch a samostatne z hľadiska duševných porúch tak, ako v prípade žalobkyne, keď pri predložení dvoch lekárske posudkov celkové hodnotenie položky č. 253 presahuje najvyššiu bodovú hodnotu možnú pri uvedenej položke.

6. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že ak sa pri poranení hlavy vyskytnú rôzne poruchy, teda mozgové aj duševné, ktoré majú svoju príčinu v poranení hlavy, táto okolnosť môže byť hodnotená len raz položkou č. 253, pričom výskyt viacerých porúch sa prejaví práve v bodovom hodnotení tejto položky. Tomuto nasvedčujú aj závery znaleckého posudku č. 2/2022 vypracovaného znalcom C. A. N. L., K., ktorý konštatoval, že na základe zdravotnej dokumentácie, ktorá je súčasťou spisu, možno u žalobkyne jednoznačne určiť, že sa u nej prejavuje organický psychosyndróm s prejavmi porúch pamäti, pozornosti, spomalenosťou a celkovou únavou a okrem toho aj dvojité videnie pri pohľade nadol, porucha rovnováhy postojá ľahkého stupňa a veľmi ľahké ochrnutie všetkých štyroch končatín (frustná kvadruparéza) zvýraznených na koncových častiach končatín, viac na dolných končatinách s pocitmi trpnutia všetkých končatín. Znalec hodnotil stupeň sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne ako stredne ťažký, pretože zvláda všetky denné pracovné a spoločenské aktivity, i keď s určitým obmedzením, ale nejde o ťažký stupeň s narušenou sebestačnosťou v aktivitách bežného denného života. Znalec už v znaleckom posudku a následne aj v písomnom vyjadrení z 19.4.2023 konštatoval, že pri hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia bral do úvahy všetky neurologické poúrazové príznaky vrátane duševných porúch, ktoré znalec nazýva súhrne termínom organický psychosyndróm. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentáciou žalobkyne, že znalec nebol oprávnený hodnotiť duševné poruchy, keďže ide o znalca z odvetvia neurológie. V danom prípade znalecké dokazovanie bolo nariadené za účelom preskúmania sporných tvrdení strán sporu a na základe toho ustálenia a dôvodnosti hodnotenia jednotlivých položiek predložených lekárske posudkov. Ak duševné poruchy súvisia s poranením hlavy a mozgu a sú hodnotené v rámci jednej položky, tak nemôžu túto položku hodnotiť dvaja znalci, ale

hodnotenie musí vykonať jeden znalec s tým, že prípadné duševné poruchy hodnotí z predložených lekárskejších správ vystavených psychiatrami. Aj samotný lekárskejši posudok, ktorým sa preukazuje nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia, nevydávajú viacerí lekári napriek tomu, že poškodený utrpel rôzne poranenia, ale iba posudzujúci lekár, ktorým je v zmysle § 2 ods. 3 písm. d/ Zák. č. 437/2004 Z. z. lekár, ktorý naposledy liečil poškodeného v súvislosti s poškodením na zdraví. Na základe uvedeného súd prvej inštancie mal za to, že znalec musel komplexne hodnotiť položku č. 253, pričom vychádzal z lekárskejších správ týkajúcich sa psychologických a psychiatrických vyšetrení žalobkyne, ktoré nesporne v rámci spisového materiálu mal k dispozícii.

7. Ďalšou spornou otázkou v rámci posudzovania nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia bolo aj hodnotenie položky č. 305, ktorú použil v lekárskejšom posudku A. I. J., K.. Žalovaný namietal, že v predložených lekárskejších správach nie je zaznamenaný takýto trvalý následok, ktorý by mal byť hodnotený samostatnou položkou. K tejto otázke súd prvej inštancie poukázal na vypracovaný znalecký posudok, v ktorom znalec jednoznačne konštatoval, že použitie položky č. 305 pokladá za nedôvodné vzhľadom na skutočnosť, že u poškodenej nedošlo k poškodeniu miechy a navyše ochrnutie/paréza po úraze mozgu je zahrnuté už v bodovom ohodnotení pri položke č. 203 ako jeden z prejavov vážnej mozgovej poruchy. Z uvedeného potom vyplýva, že hodnotenie položky č. 305 je v rozpore s § 9 ods. 8 cit. zákona. Podľa názoru súdu prvej inštancie zo strany žalobkyne závery znaleckého posudku neboli spochybnené žiadnym relevantným spôsobom. Žalobkyňa od počiatku poukazovala iba na predložený lekárskejši posudok a napriek obrane žalovaného nepredložila žiadne iné dôkazy, ktoré by podporovali jej tvrdenia. Na poslednom pojednávaní dňa 17.05.2023 žalovaná navrhovala vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania znaleckou organizáciou, avšak tento návrh na vykonanie dokazovania súd nepovažoval za relevantný. V konaní už bolo nariadené znalecké dokazovanie práve na odstránenie rozporov v tvrdeniach strán a podľa názoru súdu prvej inštancie znalecké dokazovanie splnilo svoj účel. Závery znaleckého posudku neboli relevantne spochybnené, preto možno konštatovať, že vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania by bolo aj v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie návrh na vykonanie znaleckého dokazovania zamietol.

8. Vychádzajúc zo zistených skutočností súd prvej inštancie konštatoval, že u žalobkyne mala byť náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia hodnotená iba položkou č. 253, pričom vzhľadom na rozporné tvrdenia strán sporu súd prvej inštancie pri hodnotení tejto položky vychádzal zo znaleckého posudku, keďže znalec zohľadnil všetky poškodenia zdravia žalobkyne a náležite sa vysporiadal so skutočnosťami, ktoré boli medzi stranami sporné. Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia teda je vo výške 1.100 bodov, pričom aj znalec odporučil zvýšenie tejto položky na dvojnásobok, teda náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia je hodnotená počtom 2.200 bodov, čo pri hodnote jedného bodu vo výške 20,26 eur predstavuje sumu 44.572,- eur. Po zohľadnení spoluzavinenia v rozsahu 15 % a plnenia poskytnutého žalovaným vo výške 28.519,50 eur súd prvej inštancie priznal žalobkyňi z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sumu 9.366,70 eur.

9. Ustanovenie § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. umožňuje, aby v prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšil najviac o 50 %. Judikatúra súdov už dávno ustálila, že možnosť zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa nespája výlučne s uznaním invalidity a zvýšenie prichádza do úvahy v takých prípadoch, v ktorých paušalizovaná náhrada sťaženia spoločenského uplatnenia cez bodové ohodnotenie neplní dostatočne satisfakčnú a reparačnú funkciu a je na mieste a v záujme spravodlivého usporiadania porušených vzťahov túto náhradu súdom zvýšiť. Uznanie invalidity je jedným, nie však jediným, dôvodom hodným osobitného zreteľa na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Súd poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, napr. uznesenie sp. zn. 5CdO/212/2010 z 29.11.2011, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3CdO/192/2015 zo dňa 23.02.2017 a tiež uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I ÚS 426/2014 zo dňa 13.08.2014. Rozhodovacia prax súdov sa tiež ustálila v tom, že zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa neobmedzuje len na prípady vysokej úrovne predchádzajúce uplatnenia poškodeného v spoločnosti v kultúrnej, umeleckej, športovej a podobnej sfére života, ale je opodstatnené aj v prípadoch ďalších, v ktorých to odôvodňujú individuálne okolnosti zistené vykonaným dokazovaním. V praxi všeobecných súdov ide o okolnosti najrozmanitejšej povahy, ktoré môžu, avšak nemusia odzrkadľovať mieru spoločenského angažovania sa poškodeného pred škodovou udalosťou (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3CdO/209/2017 zo dňa 21.06.2018). Súd vždy musí vyhodnotiť skutkové okolnosti daného prípadu a pri posudzovaní otázky, či ide o prípad

hodný osobitného zreteľa a určovaní rozsahu odškodnenia súd musí dbať na to, aby jeho rozhodnutie bolo ako celok spravodlivé a rešpektovalo princíp proporcionality.

10. S poukazom na uvedené aj pri posudzovaní nároku žalobkyne nie je z hľadiska mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia rozhodujúce, či žalobkyňa bola uznaná invalidnou. Žalobkyňa vo svojej výpovedi, ktorá bola podporená aj výpoveďami svedkov A. C. a A. L., poukazovala na rôzne športové a spoločenské aktivity, ktorým sa venovala pred úrazom, a ktoré ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, po úraze už nemôže vykonávať vôbec, alebo len so značnými obmedzeniami. Ide predovšetkým o športové aktivity, z ktorých je vylúčená prakticky v celom rozsahu. Nepochybne je potrebné vziať do úvahy predovšetkým skutočnosť, že v čase úrazu žalobkyňa mala 21 rokov, teda bola vo veku, keď sa pripravovala na budúce povolanie a z hľadiska trávenia svojho voľného času sa venovala rôznorodým aktivitách. Zo strany žalovaného neboli spochybnené skutkové tvrdenia týkajúce sa obmedzenia, alebo vylúčenia žalobkyne z rôznych aktivít, ktorým sa venovala a tieto tvrdenia boli objektívne preukázané aj predloženými lekáorskými správami a spomenutými svedeckými výpoveďami. S prihliadnutím na vykonané dokazovanie súd prvej inštancie dospel k záveru, že u žalobkyne vzhľadom na jej vek v čase úrazu a trvalé následky, ktoré sa u nej prejavili, možno konštatovať, že ide o prípad hodný osobitného zreteľa, ktorý odôvodňuje zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 cit. zákona. Ako už súd prvej inštancie uviedol, pri rozhodovaní o rozsahu odškodnenia je potrebné rešpektovať princíp proporcionality, teda výšku odškodnenia je potrebné stanoviť vzhľadom na rozsah a typ trvalých následkov poškodenia zdravia. Ustanovenie § 5 ods. 5 cit. zákona umožňuje zvýšenie odškodnenia najviac o 50 %, teda v hornej polovici tohto rozpätia by podľa názoru súdu mali byť odškodňované tie najzávažnejšie poškodenia zdravia, keď už poškodený ani nie je sebestačný a je odkázaný na pomoc inej osoby. V prípade žalobkyne aj znalec konštatoval, že ide o stredne ťažký systém postihnutia, kde nie je narušená sebestačnosť v aktivitách bežného života, i keď tieto aktivity môže vykonávať len s určitým obmedzením. Nepochybne žalobkyňa je vylúčená z viacerých, predovšetkým športových aktivít, ktorým sa bežne rekreačne venovala pred úrazom a určité obmedzenia pociťuje aj pri zabezpečovaní bežných denných potrieb, ale je potrebné tiež vziať do úvahy, že žalobkyňa, i keď pri vyvinutí zvýšeného úsilia, úspešne dokončila vysokoškolské štúdium a zaradila sa do pracovného procesu. S prihliadnutím na tieto okolnosti súd prvej inštancie považoval za primerané zvýšiť odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia o 10 %. Keďže náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia bola u žalobkyne stanovená na sumu 44.572,- eur, mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia o 10 % predstavuje sumu 4.457,20 eur a po zohľadnení spoluzavinenia v rozsahu 15 %, čo predstavuje sumu 668,58 eur, súd prvej inštancie priznal žalobkyňi mimoriadne zvýšenie vo výške 3.788,62 eur.

11. Žalobkyňa si uplatňuje úrok z omeškania pri bolestnom od 05.02.2019 a pri náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia od 09.09.2020. Žalobkyňa si uplatnila nárok na bolestné u žalovaného listom, ktorý bol žalovanému doručený 25.01.2019 a žalovaný oznámil ukončenie likvidácie poisťnej udalosti listom zo 04.02.2019, keď časť uplatneného nároku žalobkyňi nepriznal. Uplatnenie nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia žalovaný prevzal dňa 29.05.2020 a oznámenie o likvidácii poisťnej udalosti žalovaný vyhotovil dňa 08.09.2020, keď sčasti tiež nepovažoval nároky za dôvodné. Pokiaľ žalovaný neuznal všetky nároky žalobkyne, ktoré sa neskôr preukázali ako dôvodné, dostal sa do omeškania s plnením peňažného dlhu, preto má žalobkyňa v zmysle cit. zák. ustanovenia nárok na úrok z omeškania. Súd priznal žalobkyňi úrok z omeškania pri nároku na bolestné od 05.02.2019 a pri nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia od 9.9.2020, teda v oboch prípadoch odo dňa nasledujúceho po skončení šetrenia poisťnej udalosti žalovaným. Výška úroku z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k 1. dňu omeškania s plnením peňažného dlhu (§ 3 Nariadenia Vlády SR č. 87/95 Z. z. v znení noviel).

12. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. - Civilného sporového poriadku v platnom znení /ďalej len CSP/ tak, že zohľadnil pomer úspechu a neúspechu strán v spore. Žalobkyňa si v konaní uplatňovala tri nároky - bolestné, sťaženie spoločenského uplatnenia a mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia. V časti bolestného žalobkyňa požadovala zaplatenie sumy 1.464,50 eur a bola jej priznaná suma 1.059,- eur, čo predstavuje úspech žalobkyne v rozsahu 72 % a neúspech 28 %, teda pomer úspechu a neúspechu žalobkyne je v rozsahu 44 %. Z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyňa požadovala zaplatenie sumy 72.051,65 eur a bola jej priznaná suma 9.366,70 eur, teda v tejto časti bol vo väčšom rozsahu úspešný žalovaný, a to v rozsahu 87 % a neúspech predstavoval 13 %. Pomer úspechu a

neúspechu žalovaného v tejto časti je 74 %. Po započítaní pomeru úspechu a neúspechu strán sporu ohľadom uvedených dvoch nárokov je zrejmé, že úspešnejším je žalovaný, a to v rozsahu 30 %.

13. Okrem uvedených nárokov si žalobkyňa uplatňovala aj mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Ide o nárok, ktorý závisí od voľnej úvahy súdu obdobne ako napr. náhrada nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti. V zmysle rozhodovacej praxe súdov zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/191/2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/141/2018). V týchto prípadoch nejde o procesne neúspešných žalobcov, pretože ak im bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ich totiž zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Rozhodujúce je, že súd prvej inštancie dospel k záveru, že u žalobkyne sú splnené podmienky na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, avšak samotná výška potom závisí od úvahy súdu. Žalobkyňa je potrebné považovať za úspešnú stranu sporu ohľadom tohto nároku s tým, že pri výpočte trov konania sa bude vychádzať z výšky prisúdeného nároku. Ohľadom uvedeného nároku je teda žalobkyňa úspešná v rozsahu 100 %, a keďže pri nárokoch uvedených v 38. odseku bol úspech žalovaného v rozsahu 30 %, tak celkovo možno konštatovať, že žalobkyňa je v spore úspešná v rozsahu 70 % a v tomto rozsahu súd prvej inštancie aj priznal nárok na náhradu trov konania žalobkyne. O výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením postupom podľa § 262 ods. 2 CSP.

14. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie žalobkyňa aj žalovaná.

15. Žalobkyňa včas podaným odvolaním zo dňa 29.06.2023 napádala rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III., a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/ a h/ Civilného sporového poriadku.

16. Žalobkyňa namietala výšku priznanej náhrady za bolesť súdom prvej inštancie. V prípade náhrady za bolesť súd prvej inštancie v rozpore s ustanoveniami ZoBaSSU neakceptoval a nezapočítal do bodového hodnotenia aj položku 104, ktorá bola riadne hodnotená v Lekárskom posudku zo dňa 14.12.2018, ktorý vydal posudzujúci lekár A. I. J., K.. Táto položka nie je svojou povahou obsiahnutá už v položke 106b, nakoľko už z ich pojmového vymedzenia je zrejmé že ide o úplne iné poškodenia chrbtice, ktoré sa vzájomne nekryjú a vzájomne sa neobsahujú. Kým podvrtnutie chrbtice hodnotené položkou 104 má vplyv predovšetkým na jej mäkké štruktúry a na možné poškodenie miechy, zlomenina priečneho výbežku je výslovne poškodenie konkrétnej časti stavca ako pevnej štruktúry chrbtice. Poškodenia na zdraví sa nehodnotia osobitne jedine v prípade, ak sú už svojimi konkrétnymi znakmi zahrnuté v položke iného poškodenia zdravia. V danom prípade ani súd prvej inštancie ani žalovaný neuviedol, v čom majú spočívať konkrétne spoločné znaky poškodenia zdravia spočívajúceho v podvrtnutí chrbtice a poškodenia zdravia spočívajúceho zlomení jedného priečného výbežku krčného stavca. Takýto záver o údajnom krytí sa položiek 104 a 106b bol súdom prvej inštancie konštatovaný len všeobecne s odvolaním sa na vyjadrenie žalovaného, na ním predložené vyjadrenie A. L. A. a na ustanovenie § 9 ods. 8 ZoBaSSU. Konkrétne vysvetlenie či zdôvodnenie, v čom spočívajú spoločné znaky položky 104 a 106b, však chýba. V tomto smere nie je posúdenie tejto spornej otázky zo strany Súdu prvej inštancie preskúmateľné.

17. Na vynechanie položky 104 z celkového bodového hodnotenia bolesti neboli splnené ani formálne podmienky. Náhrada za bolesť sa poskytuje a jej výška sa určuje výlučne na základe počtu bodov hodnotených v lekárskom posudku vystavenom posudzujúcim lekárom. Takýmto lekárske posudkom, ktorý bol v konaní predložený a kde bola hodnotená bolesť žalobkyne, bol jedine a výlučne lekársky posudok zo dňa 14.12.2018 vystavený A. I. J., K.. Skutočnosť, že A. I. J., PhD. je možné napriek námietkam žalovaného považovať za posudzujúceho lekára podľa § 2 ods. 3 písm. d) ZoBaSSU, potvrdil aj súd prvej inštancie. Iný lekárske posudok, v ktorom by bola hodnotená bolesť žalobkyne a na základe ktorého by tak mohla byť určená výška náhrady za bolesť, v konaní predložený nebol. Vystavený lekárske posudok je možné spochybníť a prípadne korigovať výlučne na základe podaného znaleckého posudku, ako to vyplýva z ustanovenia § 7 ods. 6 ZoBaSSU. Žalovaný však napriek námietkam k hodnoteniu položky 104, nepredložil znalecký posudok a v súvislosti s hodnotením položky 104 ani nenavrhol jeho vykonanie ako dôkazu. Predložené vyjadrenie A. L. A. nie je ani lekárske posudkom (nakoľko nie je vystavené posudzujúcim lekárom podľa § 2 ods. 3 písm. d) ZoBaSSU) a nie je ani znaleckým posudkom, nakoľko neobsahuje ani formu ani obsahové náležitosti znaleckého posudku podľa osobitného predpisu. Nie je preto spôsobilé akýmkoľvek spôsobom spochybníť hodnotenie spornej

položky. Súd prvej inštancie tak nemal žiaden relevantný podklad na prijatie odborného záveru, že položku 104 nie je možné zahrnúť do bodového hodnotenia bolesti a tým ani do výšky náhrady za bolesť. Súd prvej inštancie rovnako nie je oprávnený sám bez odborného podkladu prijať odborný záver o spornej otázke, na ktorého prijatie sú potrebné odborné znalosti. Mohol teda vychádzať jedine z lekárskeho posudku zo dňa 14.12.2018 podaného A. I. J., K., v ktorom bola položka 104 hodnotená.

18. Vzhľadom na uvedené žalobkyňa v odvolacom návrhu žiadala priznať náhradu za bolesť aj za položku 104, ktorá bola riadne hodnotená v lekárskom posudku vydanom posudzujúcim lekárom, a ktorej hodnotenie nebolo spochybnené spôsobom predpokladaným v ustanoveniach ZoBaSSU.

19. Ďalej žalobkyňa odvolaním napádala priznanú náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia. Žalobkyňa sa v konaní domáhala náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia na základe Lekárskeho posudku zo dňa 15.06.2019 podaným A. I. J., PhD. a tiež na základe Lekárskeho posudku zo dňa 17.08.2019, ktorý vydala A. C. M.. Žalovaný najprv namietal hodnotenie položky 305, nakoľko ľahkú parézu má žalobkyňa v dôsledku poškodenia mozgu a nie poškodenia miechy. Túto námietku akceptoval znalec v podanom znaleckom posudku, podľa ktorého trvalé následky po úraze spočívajúce v prítomnosti ochrnutia a paréz končatín, nie je možné hodnotiť položkou 305, nakoľko pri úraze neutrpeľa poškodenie miechy a tieto následky sú už zahrnuté v hodnotení položky 253. Žalobkyňa tieto závery namietala, nakoľko takýto záver vychádzal z nesprávnej aplikácie zásad. Tieto hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia sú upravené v § 10 ZoBaSSU.

20. Hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia musí vychádzať predovšetkým zo základného východiska, že náhrada za toto sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primeraná povahe všetkých následkov a ich predpokladanému vývoju v rozsahu, vekom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti. Preto aj bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia musí byť zostavené tak, aby primerane vyjadrovalo a pokrývalo všetky následky a obmedzenia poškodeného, a aby následne náhrada poskytovaná práve na základe tohto bodového hodnotenia bola primeraná všetkým následkom. V zmysle zásad pre hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 9 ods. 7 a 8 v spojení s § 10 ods. 8 ZoBaSSU sa každé poškodenie zdravia poškodeného hodnotí osobitne. Osobitne sa nehodnotí len poškodenie zdravia, ktoré je už svojimi znakmi obsiahnuté v položke iného poškodenia zdravia. Zákon tu pri zákaze osobitného hodnotenia viacerých poškodení zdravia vyžaduje, aby tieto mali spoločný znak, čiže prejav či črtu, ktoré sú už zahrnuté v hodnotení iného poškodenia zdravia. Nevyžaduje, aby mali spoločnú príčinu. Ak teda vezmeme prípad žalobkyne, nie je podstatné, či poruchy pamäte a zmeny osobnosti majú spoločnú príčinu s ochrnutím a parestéziami končatín. Podstatným je s poukazom na znenie ustanovenia § 9 ods. 8 v spojení s § 10 ods. 8 ZoBaSSU, či majú nejaký spoločný znak. Príčina uvedených poškodení zdravia žalobkyne je síce spoločná a spočíva v poškodení mozgu. Pre zákaz osobitného hodnotenia viacerých poškodení je však dôležité, že musia mať spoločný znak a nie spoločnú príčinu. Poruchy pamäte a zmeny osobnosti však s ochrnutím a parestéziami končatín žiaden spoločný znak, črtu či vonkajší prejav nemajú. Každé z týchto poškodení zdravia sa u žalobkyne prejavuje inak a smeruje k iným odlišným obmedzeniam žalobkyne. Preto ak má byť náhrada primeraná povahe a rozsahu všetkých následkov úrazu žalobkyne, tieto trvalé poškodenia zdravia musia byť hodnotené osobitne. Zo žiadneho ustanovenia ZoBaSSU, ani z jeho príloh nevyplýva, že položku 305 by bolo možné hodnotiť len pri poškodení miechy. Položka 305 má názov Poúrazová paraparéza a kvadruparéza, t. j. paraparéza či kvadruparéza, ktorá nastala následkom úrazu všeobecne. V názve položky nie je uvedené, že by mala byť hodnotená len po úraze miechy. Paréza u žalobkyne nastala jednoznačne v dôsledku úrazu a preto nič nebránilo tomu, aby bola táto paréza u žalobkyne hodnotená práve touto položkou.

21. Žalobkyňa poukázala aj na zjavný logický rozpor vzhľadom na rozsah bodového hodnotenia, ktoré je možné udeliť za položky 253 a 305 až 309. Za položku 253 je možné podľa Prílohy č. 1 ZoBaSSU prideliť maximálne 1560 bodov. Podľa znalca by malo toto hodnotenie pokrývať všetky následky, ktorých príčinou je poškodenie mozgu pri úraze. Ak by teda poškodená osoba trpela po úraze mozgu poúrazovou paraplégiou, mohlo by byť toto poškodenie hodnotené podľa tohto prístupu len počtom 1 560 bodov (maximálny počet bodov za položku 253). Ak by však príčinou tejto poúrazovej paraplégie bolo poškodenie miechy, bol by tento následok hodnotený až počtom 2 470 bodov. Teda rovnaký následok, paraplégia končatín by bola hodnotená diametrálne odlišným počtom bodov, čo je v zjavnom rozpore so zásadou primeranosti náhrady, na ktorej je postavený ZoBaSSU, pričom toto hodnotenie by malo pokrývať všetky poškodenia. Už z tohto argumentu je zrejmé, že prístup, ktorý zvolil znalec pri hodnotení

sťaženia spoločenského uplatnenia vo svojich dôsledkoch vedie k absurdným záverom a vzhľadom k tomu je nie odborné medicínsky, ale právne a racionálne neakceptovateľný.

22. Aj v prípade akceptácie záverov znaleckého posudku by ostalo v konaní sporné, z akého celkového počtu bodov je potrebné vychádzať pri sťažení spoločenského uplatnenia, nakoľko sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne z hľadiska jej psychických porúch bolo hodnotené osobitne lekárske posudkom zo dňa 17.08.2019 A. C. M.. Žalobkyňa bola toho názoru, že pokiaľ súd akceptuje bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia uvedené v znaleckom posudku, mal by do celkového počtu bodov započítať okrem bodového hodnotenia v znaleckom posudku aj bodové hodnotenie psychických porúch v rozsahu 1 200 bodov zvýšené na dvojnásobok na celkový počet 2 400 bodov (na tomto bodovom hodnotení psychických porúch sa zhodli A. C. M., ktorá vystavila lekárske posudok zo dňa 17.08.2019 a A. L. D., ktorý posudzoval správnosť tohto lekárskeho posudku pre žalovaného, pričom sa tak stalo na pojednávaní 08.06.2021). Aj keď tak v znaleckom posudku, ako aj v posúdení A. C. M. a A. L. D., bola hodnotená položka 253, uvedenou položkou sa v zmysle Prílohy č. 1 ZoBaSSU hodnotia dva druhy porúch, a to mozgové poruchy a duševné poruchy. Znalec z odboru neurológie hodnotil predovšetkým neurologické, teda mozgové poruchy, kým A. C. M. a A. L. D. hodnotili predovšetkým poruchy duševné. Preto bolo potrebné brať do úvahy a započítať tak hodnotenie mozgových porúch hodnotených položkou 253 v znaleckom posudku v počte 2200 bodov, ako aj hodnotenie duševných porúch hodnotených v posúdení A. C. M. a A. L. D. počtom 2 400 bodov, teda celový počet bodov za sťaženie spoločenského uplatnenia 4 600 bodov. Nakoľko by išlo ohodnotenie odlišných následkov a poškodení zdravia, v jednom prípade o hodnotenie mozgových porúch a v druhom prípade o hodnotenie duševných porúch, nešlo by o duplicitné hodnotenie tých istých následkov a nedošlo by k rozporu s ustanovením § 9 ods. 8 ZoBaSSU.

23. Súd prvej inštancie však zobral do úvahy výlučne bodové hodnotenie v znaleckom posudku (2 200 bodov), čím v podstate nepriznal žalobkyňi náhradu za poškodenie jej psychického zdravia. Závery súdu prvej inštancie majú pritom nielen právne, ale aj logické nedostatky, ktoré tak robia jeho posúdenie nepreskúmateľným a zároveň nesprávnym. Súd prvej inštancie (aj na základe stanoviska znalca) tvrdil, že v bodovom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia v znaleckom posudku (2 200 bodov) je už obsiahnuté aj hodnotenie psychických porúch žalobkyne. Už v konaní však žalobkyňa poukázala na skutočnosť, že znalec z odvetvia neurológie nie je oprávnený posudzovať a ani hodnotiť psychické poruchy žalobkyne. Jasne to vyplýva z prílohy č. 2 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 228/2018 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Obsahové vymedzenie znaleckého odvetvia neurológia pod č. 481000 je nasledovné: „Ide o medicínske odvetvie zaoberajúce sa problematikou chorôb nervového systému, ich diagnostikou, liečbou, prevenciou, vrátane terapie náhlych mozgových príhod ale aj ochorenia periférneho nervstva pri obrnách ochrnutím, zahŕňa i pomocné vyšetrenia ako elektroencefalografia, myografia a iné“. Z tohto obsahového vymedzenia je zrejmé, že znalec nemohol ako odborník z odvetvia neurológie hodnotiť odborné skutočnosti týkajúce sa duševných resp. psychiatrických porúch žalobkyne. Okrem toho A. D. a A. M. sa zhodli na hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia pod položkou 253 v celkovej výške 2 400 bodov, pričom zjavne ako psychiatri nehodnotili parézu končatín žalobkyne, jej dvojité videnie a tieto poruchy ako psychiatri ani nemali oprávnenie hodnotiť. Je preto nelogické, že títo lekári psychiatri, navyše obaja sú znalcami v odvetví psychiatrie, stanovili vyššie bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia (2 400 bodov) ako znalec (2 200 bodov), pričom v tomto bodovom hodnotení rozhodne nie sú zahrnuté poruchy paréza končatín a diplopia (teda bodové hodnotenie by po zohľadnení aj týchto porúch malo byť ešte vyššie). Na druhej strane znalec vo svojom bodovom hodnotení údajne zahrnul všetky aj mozgové aj duševné poruchy, pričom ako neurológ nemal oprávnenie posudzovať a hodnotiť duševné poruchy a jeho údajne všetky následky zahŕňajúce bodové hodnotenie je nižšie, ako bodové hodnotenie len duševných porúch psychiatrov, ktorý rozhodne v tomto bodovom hodnotení nehodnotili ešte všetky poškodenia zdravia žalobkyne. Ide o zjavný logický rozpor a o zjavný nedostatok, ktorý potvrdzuje, že bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré bral do úvahy súd prvej inštancie, nepokrýva dostatočne všetky poškodenia zdravia a obmedzenia žalobkyne následkom úrazu.

24. Žalobkyňa navrhovala v konaní vzhľadom na nevyriešenie podstatných otázok a logických rozporov v bodovom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia doplniť znalecké dokazovanie kontrolným znaleckým posudkom, kde by znalci tak z odvetvia neurológie, ako aj z odvetvia psychiatrie

komplexne posúdili stav žalobkyne a spoločne určili primerané bodové hodnotenie, tak neurologických či mozgových, ako aj duševných porúch. Takýto návrh bol vzhľadom na uvedené skutočnosti plne dôvodný. Súd však návrh na doplnenie dokazovania zamietol. Súd prvej inštancie napriek tomu, že vyššie uvedené argumenty predostrela žalobkyňa už v konaní, na tieto v odôvodnení rozsudku žiadnym spôsobom nereagoval, čím nie je zrejmé, ako sa s týmito námietkami žalobkyne vysporiadal.

25. Ďalej žalobkyňa napádala nedostatočné zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Za nesprávne považovala rozhodnutie súdu prvej inštancie aj v časti zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. V tejto časti súd prvej inštancie odôvodnil zamietnutie časti nároku nad zvýšenie o 10 % zásadou proporcionality a pozitívnymi skutočnosťami, ktoré žalobkyni zostali v jej živote a spoločenskom uplatnení aj po úraze napriek trvalým následkom. Súd prvej inštancie poňal zásadu proporcionality veľmi úzko len čo sa týka miery percentuálneho zvýšenia náhrady a nezohľadnil ďalšie podstatné skutočnosti.

26. Žalobkyňa uviedla, že úlohou zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 ZoBaSSU nie je primárne odlišiť menej závažné prípady poškodenia zdravia od tých závažnejších. Túto úlohu prednostne plní práve bodový systém hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia upravený v Prílohe č. 1 ZoBaSSU, keď za jednotlivé druhy poškodenia zdravia prideluje určitý počet bodov. Za závažnejšie poškodenia zdravia priznáva vyšší počet bodov a za menej závažné poškodenia zdravia nižší počet bodov. Čím je poškodenie zdravia závažnejšie, resp. čím je poškodenie zdravia viac, tým vyšší počet bodov hodnotí posudzujúci lekár. Celkový počet bodov hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia je tak u poškodených s menej závažnými poškodeniami zdravia resp. s menším počtom poškodení zdravia nižší, ako u poškodených so závažnejšími poškodeniami zdravia resp. s vyšším počtom poškodení zdravia. Na základe toho potom aj náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia určená práve na základe počtu bodov je u menej závažnejších prípadov nižšia ako u prípadov závažnejších. Zásada proporcionality je tak plne zabezpečená práve uvedeným systémom bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia za jednotlivé poškodenie zdravia.

27. Zvýšenie náhrady podľa § 5 ods. 5 ZoBaSSU na základe zvyšovania podľa percentuálnych bodov túto proporcionalitu nijako nemôže narušiť aj v prípade, že je priznané maximálne 50 % zvýšenie, nakoľko toto zvýšenie sa uplatňuje len z náhrady určenej proporcionálne podľa počtu bodov a zvyšuje sa o percentuálne body z takto proporcionálne určenej náhrady. V konečnom dôsledku, ak má osoba s menej závažným poškodením zdravia priznané 50 % zvýšenie z nižšej náhrady určenej na základe nižšieho počtu bodov a osoba so závažnejším poškodením zdravia priznané 50 % zvýšenie z vyššej náhrady určenej na základe vyššieho počtu bodov, v konečnej nominálnej sume je zvýšenie náhrady podľa § 5 ods. 5 ZoBaSSU v menej závažnom prípade vždy nižšie ako v závažnejšom prípade. Z toho vyplýva, že aj priznanie zvýšenia o 50 % u menej závažného prípadu žiadnym spôsobom nenarúša princíp proporcionality náhrady, ktorý je aj v takomto prípade plne zabezpečený a zachovaný. Napr. menej závažne poškodená osoba má hodnotené sťaženie spoločenského uplatnenia počtom 1000 bodov, čo pri hodnote bodu 25,08 eur predstavuje náhradu 26 080,00 eur. Iná závažnejšie poškodená osoba má hodnotené sťaženie spoločenského uplatnenia počtom 3 000 bodov, čo pri hodnote bodu 26,08 eur predstavuje náhradu 78 240,00 eur. Rovnaké percentuálne zvýšenie náhrady o 50 % podľa § 5 ods. 5 ZoBaSSU u oboch týchto osôb by pri prvej osobe predstavovalo sumu 13 040,00 eur (50 % zo sumy 26 080,00 eur), kým u druhej osoby by predstavovalo sumu 39 120,00 eur (50 % zo sumy 78 240,00 eur). Evidentne by tak pri rovnakom percentuálnom zvýšení osobe s menej závažným poškodením zdravia patrila podstatne nižšia suma zvýšenia ako osobe so závažnejším poškodením zdravia. To zásadne popiera a vyvracia argument, že priznanie zvýšenia náhrady o 50 % aj v menej závažnom prípade narúša či popiera princíp proporcionality resp. že nejakým spôsobom je nespravodlivé voči osobám so závažnejším poškodením zdravia, resp. že stiera rozdiely vo výške náhrady medzi menej závažnými a závažnejšími prípadmi. Záver, že zvýšenie náhrady podľa § 5 ods. 5 ZoBaSSU hoci aj v maximálnej miere 50 % tak u menej poškodenej osoby, ako aj u viac poškodenej osoby popiera či porušuje princíp proporcionality, je na základe vyššie uvedeného jednoznačného argumentu falošnou a nesprávnou premisou.

28. Zvýšenie náhrady podľa § 5 ods. 5 ZoBaSSU má zohľadniť a spravodlivo odzrkadliť osobitné okolnosti konkrétneho prípadu bez ohľadu na to, či je tento prípad menej alebo viac závažný. Práve to vystihuje pojem prípad hodný osobitného zreteľa použitý v ustanovení § 5 ods. 5 ZoBaSSU. Toto zvýšenie náhrady vzhľadom na vyššie uvedené argumenty nemá a ani nemôže byť prostriedkom

rozlíšenia menej a viac závažných poškodení zdravia, nakoľko to zabezpečuje bodový systém hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia.

29. Žalobkyňa v konaní v procese dokazovania preukázala, že bola mimoriadne a nadpriemerne aktívnou osobou v širokom spektre činností, jednak v športových aktivitách (venovala sa tenisu, bedmintonu, plávaniu, atletike, lyžovaniu bežkovaniu, snowbordingu, skialpinizmu, vysokohorskej turistike, skalnému lezeniu, plávaniu a windsurfingu), v mimoštudijných aktivitách na vysokej škole (pôsobila v študentskej organizácii Best, organizovala študijné pobyty, vzdelávacie programy), v lektorských aktivitách (pôsobila ako lektorka v anglickej jazykovej škole), v spoločenských, kultúrnych či hudobných aktivitách (venovala sa tancu, organizoval mládežnícke stretnutia, detské tábory, viedla spevácky zbor, hrala na flaute a gitare), pričom najmä kvôli paréze končatín, dvojitému videniu a následkom ťažkého úrazu hlavy (bolí ju a točí sa jej hlava, má zvýšenú unaviteľnosť, má problémy s pamäťou a priestorovou orientáciou, nastali u nej zjavné povahové zmeny) nič z týchto skutočne širokých a bohatých aktivít nemôže vykonávať. S ťažkosťami síce dokončila vysokoškolské štúdium (po ročnom prerušení štúdia, s výdatnou pomocou svojich najbližších) a zamestnala sa. Prišla však o v jej prípade skutočne bohatý a rôznorodý spôsob života, ktorý si sama svojimi schopnosťami, šikovnosťou a nadpriemernou inteligenciou vybuodovala, to všetko v mimoriadne mladom veku 21 rokov. Pritom všetky nie málo závažné následky úrazu budú mať dôsledky aj v jej ďalšom živote, či už osobnom, pracovnom, partnerskom, rodinnom, spoločenskom, čo je nespochybniteľné. Ak vezmeme všetky tieto okolnosti do úvahy, ak zväžíme skutočne mladý vek žalobkyne 21 rokov v čase úrazu, zohľadníme skutočnosť, že náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia je náhradou jednorazovou a preto má zohľadniť nielen terajšie obmedzenia ale sťaženie uplatnenia počas celého života žalobkyne, je zvýšenie náhrady o sumu 3 788,62 eur skutočne neprimerané a v zjavnom rozpore so zásadou primeranosti. Pritom súd priznával v podstate minimálne zvýšenie náhrady o 10 % zo značne zredukovanej základnej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia určenej z podstatne redukovaného celkového počtu bodov, ktoré zjavne nevystihovalo trvalé postihnutie žalobkyne a nezohľadňuje jej všetky trvalé poškodenia zdravia a ich závažnosť, čo bolo už vysvetlené vyššie.

30. Z uvedeného je zrejmé, že súd prvej inštancie nesprávne aplikoval zásadu primeranosti náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vyjadrenú v § 4 ods. 1 ZoBaSSU, podľa ktorého náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primeraná povahe následkov a ich predpokladanému vývoju v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti. Z uvedeného ustanovenia je zrejmé, že primeranosť sa vzťahuje na samotnú náhradu, teda jej nominálne vyjadrenie v peňažnej sume. Primeraným nemá byť počet bodov (aj keď ten napomáha určeniu primeranej náhrady) a primeraným nemá byť ani percento zvýšenia náhrady podľa § 5 ods. 5 ZoBaSSU. Primeraným má byť predovšetkým samotná konečná peňažná suma náhrady, ktorú poškodený reálne dostane. Vzhľadom na okolnosti prípadu žalobkyne, porovnanie jej života pred a po úraze, možný budúci vývoj následkov úrazov a jej trvalý podstatný vplyv na všetky oblasti jej budúceho života, je evidentné, že zvýšenie náhrady o sumu 3 788,62 eur je zjavne neprimeraným a tým v rozpore s ustanoveniami ZoBaSSU.

31. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolacie dôvody žalobkyňa namietala ako nesprávny aj výrok v časti náhrady trov konania. Žiadala priznať náhradu trov konania v plnom rozsahu.

32. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala ďalej odvolanie aj žalovaná včas podaným odvolaním zo dňa 11.07.2023, v ktorom napádala výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie pokiaľ ide o bolestné v plnom rozsahu, rovnako zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v plnom rozsahu a pokiaľ ide o sťaženie spoločenského uplatnenia podala odvolanie do výšky priznaného nároku v sume 4 457,20 eur. Súčasne napádala III. výrok týkajúci sa náhrady trov konania. Ako odvolacie dôvody poukazovala na ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ Civilného sporového poriadku. Dôvodila vo vzťahu k bolestnému nesprávne priznaným rozsahom spoluzavinenia poškodenej v rozsahu 15 %. Podľa žalovanej okolností zodpovedá zohľadnenie vyššej miery spoluzavinenia žalobkyne, a to vo výške 25 % vzhľadom na to, že nebola pripútaná ako spolujazdec v motorovom vozidle počas jazdy a túto skutočnosť považoval za osobitne formulovanú povinnosť účastníka cestnej premávky v zmysle § 8 os. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Súčasne žalovaná dôvodila vo vzťahu k výroku o zvýšení sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 10 % tak, že podľa neho neboli splnené výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa v tejto súvislosti neboli preukázané, a preto žalobkyňi nemalo byť priznané zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia vôbec.

33. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadrila žalovaná listom zo dňa 26.07.2023, v ktorom rozporovala odôvodnenie odvolania žalobkyne v celom rozsahu, s odôvodnením jej odvolania nesúhlasila, navrhla, aby odvolací súd rozhodol v intenciách odvolania podaného žalovanou.

34. K podanému odvolaniu zo strany žalovanej sa vyjadrila žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu listom zo dňa 15.08.2023, v ktorom rovnako nesúhlasila s podaným odvolaním zo strany žalovanej v napádanej časti. V časti napádanej žalovanou je podľa názoru žalobkyne rozsudok súdu prvej inštancie zákonný a správny. Bola toho názoru, že je prípadom hodným osobitného zreteľa, pre ktorý jej patrí zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, podľa jej názoru aj vo vyššej miere, ako jej priznal súd prvej inštancie a pokiaľ ide o spoluzavinenie, ktoré súd ustálil v miere 15 % u žalobkyne na vznik škody na zdraví, podľa neho pre tvrdenie, že nezapnutie bezpečnostného pásu má vplyv na vznik škody resp. na zväčšenie jej rozsahu neexistuje v právnom poriadku žiadna zákonná domnienka, z ktorej by súd mohol vychádzať. Vychádzať len z predpokladu, že nezapnutie bezpečnostného pásu má v každom prípade na vznik škody je absolútne neprípustné a nesprávne. Pokiaľ sa má táto skutočnosť zohľadniť pri spoluzavinení, poškodená musí byť v konaní bezpečne a exaktne preukázaná.

35. Ďalším listom zo dňa 21.08.2023 žalobkyňa sa vyjadrila k podaniu žalovanej zo dňa 26.07.2023, kde rovnako nesúhlasila s vyjadreniami žalovanej podanými vo vzťahu k jej odvolaniu.

36. Listom zo dňa 27.09.2023 reagovala žalovaná vo forme odvolacej dupliky na vyjadrenia žalobkyne, kde zotrvala na svojich odvolacích dôvodoch.

37. Žalobkyňa podaním zo dňa 12.12.2023 a podaním zo dňa 03.04.2024 predložila podania, v ktorých poukazuje, na dokreslenie celkovej jej situácie a jej zdravotného stavu, na priebeh a trvanie jednotlivých pracovných pomerov, ktoré po úraze absolvovala.

38. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 379 CSP viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania, tak ako to predpokladá ust. § 380 CSP, viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie podľa § 383 CSP, postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť vo veci samej podľa § 387 ods. 1 CSP a zmeniť vo výroku o náhrade trov I. inštančného konania podľa § 388 CSP z týchto dôvodov:

39. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplní na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

40. Odvolací súd v plnom rozsahu poukazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu k výrokom vo veci samej, v ktorom sú precíznym a vyčerpávajúcim spôsobom uvedené dôvody, ktoré viedli súd prvej inštancie k výrokom I. a II.

41. V záujme vysporiadania sa s relevantnými tvrdeniami odvolateľov, odvolací súd na doplnenie správnosti výrokov I. a II. rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu k jednotlivým odvolacím námietkam odvolateľov uvádza nasledovné:

42. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalobkyne k výroku o bolestnom, a síce či položka 104 Prílohy č. 1 ZoBaSSU je už obsiahnutá v položke 106b Prílohy cit. Zákona, k tomuto odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď položku 104 už považoval za obsiahnutú v položke 106b. Súd prvej inštancie pritom takto nepostupoval svojvoľne na základe vlastnej právnej úvahy, ale vychádzal z lekárskeho posudku založeného na čl. 60 súdneho spisu A. L. A., chirurga, ktorý bol podaný ako lekársky posudok v zmysle citovaného zákona. Z lekárskeho posudku zo dňa 29.01.2019 vyplýva, že položku 106b – podvrnutie krčnej chrčtice so zlomeninou (abrubciou) priečného výbežku druhého krčného stavca vľavo v ohodnotení 35 bodov nemožno hodnotiť súčasne aj podľa položky 104, s odkazom na § 9 ods. 8 citovaného zákona sa hodnotí závažnejšie poranenie. Uvedený lekársky posudok je dôkazom v zmysle ust. § 206 Civilného sporového poriadku, ktorého obsahom je posúdenie skutočností, na ktoré sú potrebné odborné znalosti. Týmto dôkazom žalovaný účinne poprel odlišné skutkové tvrdenia žalobkyne. Dodatočné tvrdenia žalobkyne, že podvrnutie chrčtice má vplyv

predovšetkým na jej mäkké štruktúry, a že zlomenina priečného výbežku je poškodenie pevnej štruktúry chrčtice, sú subjektívnymi tvrdeniami žalobkyne, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní resp. sú v priamom rozpore s odborným posudkom A. A. a zároveň ich žalobkyňa ako skutkové tvrdenia prvýkrát predložila až v odvolacom konaní. Žalovaný účinným spôsobom prostredníctvom prípustného dôkazu (odborného vyjadrenia) preukázal, že v prípade súčasného hodnotenia položky 104 a 106b ide z medicínskeho hľadiska o neprípustné hodnotenie zranení, z ktorých jedno (položka 104) je svojimi znakmi už zahrnuté v bodovom hodnotení druhého (položka 106b).

43. V tomto smere teda odvolací súd zhodne so žalovaným konštatuje, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno existencie nároku, aj ohľadom položky 104 súbežne s položkou 106b. Skutkové tvrdenia žalobkyne o danosti odškodnenia aj položkou 104 popri položke 106b, žalovaný účinným spôsobom poprel a na preukázanie odlišných tvrdení predložil aj príslušný dôkaz. Žalovaný predložil už v duplike v súlade s ust. § 105 Civilného sporového poriadku skutkové tvrdenie, že poranenie hodnotené položkou 104 je svojimi znakmi zahrnuté v poranení hodnotenom položkou 106b a predložil k tomu aj príslušný dôkaz - posudok A. L. A.. Žalobkyňa na toto skutkové tvrdenie adekvátne nereagovala, nepoprela ho, zotrvala len na nutnosti zahrnutia položky 104 do celkového hodnotenia a na správnosti bodového hodnotenia A. J.. Skutočnosť, že ide o úplne iné poškodenia chrčtice, ktoré sa vzájomne nekryjú žalobkyňa vôbec prvýkrát uvádzala až v podanom odvolaní, čo je postup neprípustný z hľadiska ust. § 366 Civilného sporového poriadku. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie vychádzal z odborného lekárskeho posudku, ktorý je založený na čl. 60 súdneho spisu. Nejedná sa o svojvoľné posúdenie medicínskych odborných otázok súdom I. inštancie, ale má svoj podklad v odbornom lekárskom posudku. S týmto postupom sa aj odvolací súd stotožnil.

44. K odvolacej námietke žalobkyne, pokiaľ ide o hodnotenie položky č. 253 Prílohy č. 1 ZoBaSSU, v tejto odvolacej námietke žalobkyňa nesúhlasila so záverom súdu prvej inštancie v tom, že položka 253 a položka 305 Prílohy č. 1 zákona sa hodnotia samostatne. K tomuto odvolací súd uvádza, že sa stotožnil s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie, keďže v danej veci súd prvej inštancie poukázal v odôvodnení svojho rozsudku v bode 32 na vypracovaný znalecký posudok, ktorý jednoznačne skonštatoval, že použitie položky č. 305 pokladá za nedôvodné. Znalec C. A. N. L., K. v podanom znaleckom posudku č. 2/2022, ako aj v dodatočnom vyjadrení zo dňa 19.04.2023 založenom na čl. 205 súdneho spisu výslovne uviedol, že v jeho znaleckom posudku pri hodnotení položky č. 253 boli zohľadnené neurologické a aj psychiatrické príznaky na základe posledného psychiatrického vyšetrenia zo dňa 17.06.2009 od A. M.. Tieto príznaky vznikli ako následok úrazu mozgu a v posudku ich znalec nazýva súhrne termínom organický psychosyndróm. Odvolací súd sa stotožnil s takto zisteným skutkovým stavom a znaleckým posudkom v tom smere, že u žalobkyne nedošlo k poškodeniu miechy, a preto použitie položky č. 305 je nedôvodné vzhľadom na skutočnosť, že ochrnutie (paréza), ktorá nastala po úraze mozgu je už zahrnutá v bodovom ohodnotení pri položke č. 253 ako jeden z prejavov vážnej mozgovej poruchy. Z uvedeného potom vyplýva, že hodnotenie položky č. 305 by bolo v rozpore s § 9 ods. 8 citovaného zákona.

45. Tieto závery znaleckého dokazovania nariadeného súdom neboli spochybnené žiadnym relevantným spôsobom zo strany žalobkyne, ktorá nepredložila žiadne iné dôkazy, ktoré by podporovali jej odlišné skutkové tvrdenia. Pokiaľ ide o tvrdenie žalobkyne, že pri položke č. 305 zo žiadneho ustanovenia zákona, ani z jeho príloh nevyplýva, že by ju bolo možné hodnotiť len pri poškodení miechy, k tomuto je potrebné uviesť, že systematickým výkladom citovaného zákona a jeho Prílohy č. 1 v časti II. táto príloha obsahuje sadzby bodového hodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia po úrazoch, pričom jednotlivé poškodenia na zdraví klasifikuje do skupiny podľa poškodení za jednotlivé orgány (systémy ľudského tela). Hodnotenie položkami 300 až 309, v rámci nich aj položky č. 305, tak prichádza do úvahy v prípade poškodenia hrudníka, pľúc, srdca, pažeráka, chrčtice alebo miechy. Priamo z uvedeného systematického zaradenia položky č. 305 teda jednoznačne vyplýva, že táto položka je použiteľná v prípade, že ide o poškodenia, ktoré vznikli ako dôsledok poškodenia konkrétneho orgánu, či systému ľudského tela. V danom prípade by teda poškodenie muselo nastať ako dôsledok poškodenia miechy, čo však nebol prípad žalobkyne, preto nie je na mieste ani hodnotenie položkou č. 305. Priamo v položke č. 253 – vážne duševné a mozgové poruchy (po úraze hlavy), ktorú znalec ustanovený súdom aj správne použil, sú zahrnuté všetky následky úrazu žalobkyne vo svojom sumáre. Žalobkyňa utrpela ťažký úraz hlavy (mozgu), ktorý sa prejavil vo forme určitých konkrétnych trvalých následkov. Tieto sa podľa znalca v jej bežnom živote prejavujú v psychickej oblasti (strata pamäte, spomalenie a pod.), ako aj z hľadiska neurologického (okrem iného aj kvadruparéza ľahkého stupňa).

Nie je teda možné v danom prípade argumentovať položkou týkajúcou sa ochrnutia v dôsledku poškodenia miechy. O takéto závažné poškodenie sa v prejednávacom prípade u žalobkyne nejedná.

46. Pokiaľ ide o odvolacie námietky žalobkyne, ako aj žalovaného vo vzťahu k zvýšeniu sťaženia spoločenského uplatnenia o 10 % priznané rozsudkom súdu prvej inštancie, kde žalobkyňa žiadala zvýšenie až o 50 % a žalovaný nevidí vôbec žiadny dôvod na takéto zvýšenie, odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie námietky nie sú dôvodné.

47. Z ust. § 5 ods. 5 ZoBaSSU vyplýva, že v prípadoch hodných osobitného zreteľa, môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50 %.

48. V predmetnom spore súd prvej inštancie aplikujúc vyššie uvedené ustanovenie na základe výsledkov rozsiahleho (predovšetkým lekárskeho a znaleckého posudkom) vykonaného dokazovania dospel k záveru, že poškodenie zdravia u žalobkyne a jeho dopady sťažujúce možnosť uspokojovania jej životných potrieb a spoločenského uplatnenia predstavujú závažný prípad, v ktorom základné odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia nemôže byť dostatočným odškodnením. S prihliadnutím na výsledkami dokazovania preukázanú existenciu okolností hodných osobitného zreteľa pristúpil k zvýšeniu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. Vzhľadom na individuálne okolnosti prípadu dospel súd prvej inštancie k záveru, že primeraným je zvýšenie tejto náhrady o 10 %.

49. V danom prípade zranenia žalobkyne sú takého charakteru, že podľa znaleckého posudku predstavujú stredne ťažký stupeň sťaženia spoločenského uplatnenia. Znalec hodnotil predmetný úraz mozgu ako úraz ťažkého stupňa. Uznanie invalidity je jedným, nie však jediným dôvodom hodným osobitného zreteľa pre zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp.zn. 5Cdo/212/2010 zo dňa 29.11.2011 publikované v Zbierke rozhodnutí súdov SR a rozhodnutí Najvyššieho súdu SR pod č. 35/2013).

50. Sťaženie spoločenského uplatnenia je stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh (§ 2 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z.z.). Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje jednorazovo; musí byť primeraná povahe, následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti (§ 4 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z.). V prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50 % (§ 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z.). Bodové hodnotenie za sťaženie spoločenského uplatnenia môže posudzujúci lekár primerane zvýšiť až na dvojnásobok vzhľadom na obmedzenie alebo stratu možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a spoločnosti, ktorú mal vo veku, v ktorom utrpel poškodenie na zdraví (§ 10 ods. 4 veta prvá zákona č. 437/2004 Z.z.). Odvolací súd uvádza, že ust. § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. patrí k právnym normám s relatívne neurčitou (abstraktnou) hypotézou, tzn. k právnym normám, ktorých hypotéza nie je konkrétnym stavom a právnym predpisom, ale závisí od úvahy súdu. Toto ustanovenie prenecháva súdu, aby v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, vopred neobmedzeného okruhu okolností, aby sám podľa svojho uváženia posúdil, či ide o „prípad“ hodný osobitného zreteľa a v prípade kladného záveru – rozhodol tiež o tom, aké zvýšenie tejto náhrady je v posudzovanom prípade primerané.

51. Úvaha súdu v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. nie je celkom voľná, lebo právny predpis ju usmerňuje tým, že rámcovo stanovuje predpoklady pre vznik nároku na základnú výmeru odškodnenia a tiež hľadiská, ktoré treba mať na zreteli. Pokiaľ zákon stanovuje rozpätie prípustného zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (až o 50 %), je nepochybné, že rozsah zvýšenia tejto náhrady musí byť diferencovaný. Diferenciácia rozsahu zvýšenia tejto náhrady musí vystihovať individuálne okolnosti každého prípadu. V reálnom živote sa vyskytujúce rozdiely v osobnosti človeka, v jeho individuálnych potrebách, životnom zameraní, v miere jeho angažovanosti v najrozmanitejších sférach života, ako aj odlišnosti v miere závažnosti poškodenia zdravia a intenzite obmedzenia poškodeného sa nevyhnutne musia prejaviť aj v diferencovanom prístupe k zvýšeniu tejto náhrady.

52. Už vyhláška č. 32/1965 Zb. vychádzala z toho, že sťaženie spoločenského uplatnenia sa odškodňuje, ak poškodenie zdravia má preukázateľne nepriaznivé dôsledky jednak pre život (životné úkony poškodeného a uspokojovanie jeho životných potrieb), jednak pre uplatnenie v spoločnosti (uspokojovanie jeho spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh); stanovila, že odškodnenie musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného tak v živote, ako aj v spoločnosti (viď § 4 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb.). Podobne zákon č. 437/2004 Z.z. stanovuje, že náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primeraná povahe následkov pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote v spoločnosti (viď § 2 ods. 2 a § 4 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z.).

53. Pri rozhodovaní o zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia súd zohľadňuje jednak tie stránky, ktoré sú spoločné pre život všetkých ľudí (možnosť vykonávať bežné životné úkony, postarať sa o svoju hygienu, stravovanie, obliekať sa, žiť prípadne rodinným životom, realizovať sa v partnerskom vzťahu, mať deti), jednak tie stránky, ktoré sú osobitné u každého jednotlivca zvlášť vzhľadom na jeho spoločenské dovtedajšie pôsobenie (stupeň jeho angažovanosti v najrozmanitejších sférach spoločenského života, za ktoré už doterajšia súdna prax považuje napríklad oblasť kultúry, športu, umenia, politiky, vedy). Jednotiacim hľadiskom pri určovaní adekvátneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je, aby obe tieto stránky boli zohľadnené tak, že ich vzájomná jednota vyjadrí primeranosť priznanej náhrady vo vzťahu k povahe následkov poškodenia zdravia. V prípade niektorého poškodeného je v praxi opodstatnené klásť dôraz na prvú z uvedených stránok, v prípade iného poškodeného (naopak) na druhú spomenutú stránku; rozhodujúcou však zostáva ich jednota.

54. Vo všeobecnosti treba pripustiť, že v niektorom individuálnom prípade pôjde o tak mimoriadne závažné poškodenie zdravia osoby spoločensky sa dosiaľ nijako osobitne neangažovanej (napríklad v prípade mimoriadne ťažkého poškodenia zdravia v detskom veku), ktoré - aj s prihliadnutím na minimalizovanú predpokladanú budúcu kvalitu jej života - odôvodní priznanie zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia až v hornej hranici stanoveného limitu (§ 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z.). Takéto zvýšenie je aj podľa názoru odvolacieho súdu vyhradené prípadom straty životných príležitostí po celý zvyšok života, v ktorých je poškodený takmer vyradený zo života a kedy jeho predpoklady pre plnenie životných funkcií sú bezmála alebo celkom zmarené. Odvolací súd v súvislosti s tým pripomína, že súčasná právna úprava za relevantnú okolnosť z hľadiska určenia výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia považuje aj vek poškodeného. Zohľadnenie veku poškodeného predpokladá ustanovenie § 10 ods. 4 veta prvá zákona č. 437/2004 Z.z. To isté hľadisko treba mať bezpochyby na zreteli tiež pri úvahe o opodstatnenosti aplikácie § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. Invalidita - hľadisko priamo v tomto ustanovení uvádzané - skutočne nevyjadruje stupeň angažovania sa poškodeného v spoločnosti pred poškodením jeho zdravia. To však ešte samo o sebe neznamená, že aj ďalšie (v zákone síce výslovne neuvedené, avšak v praxi súdov považované za relevantné) hľadiská musia byť tiež bez vzťahu k tomu, aké bolo predchádzajúce uplatnenie poškodeného v spoločenskej sfére.

55. Na druhej strane ale nemožno celkom vylúčiť prípad, v ktorom zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia blížiacie sa až k hornému limitu (50 %) nebude v prevažnej miere odôvodnené individuálnymi (najmä medicínskymi) zisteniami týkajúcimi sa realizácie poškodeného v oblasti bežného života každého človeka (pri uspokojovaní jeho životných, biologických potrieb), ale skôr bude odôvodňované zisteniami súdu o osobitne vysokej (až mimoriadnej) miere predchádzajúceho uplatnenia sa poškodeného a jeho nasadenia v oblasti spoločenskej, kultúrnej, umeleckej, vedeckej alebo politickej.

56. Zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. sa teda neobmedzuje len na prípady vysokej úrovne predchádzajúceho uplatnenia poškodeného v spoločnosti (v kultúrnej, umeleckej, športovej a podobnej sfére života), ale je opodstatnené aj v prípadoch ďalších, v ktorých to odôvodňujú individuálne okolnosti zistené vykonaným dokazovaním. V praxi všeobecných súdov ide o okolnosti najrozmanitejšej povahy, ktoré môžu, avšak nemusia odzrkadľovať mieru spoločenského angažovania sa poškodeného pred škodovou udalosťou.

57. Ako už bolo uvedené, úvaha súdu o primeranosti zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z.) nie je voľná. Súd musí dbať o to, aby priznaná výška tejto náhrady bola založená na objektívnych a rozumných dôvodoch a aby medzi výškou priznanej náhrady a spôsobenou škodou existoval vzťah primeranosti. Za spravodlivé rozhodnutie o nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia treba považovať také rozhodnutie, ktoré rešpektuje princíp proporcionality. Tento princíp vyžaduje, aby existoval vzťah primeranosti medzi priznanou výškou náhrady a spôsobenou ujmom (viď napr. rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo 464/2015).

58. V preskúvanom prípade bolo zistené, že žalobkyňa utrpela pri dopravnej nehode početné zranenia v mladom veku (v čase poškodenia mala vek 21 rokov), pred úrazom viedla bežný život aktívneho mladého človeka, nedosahovala mimoriadne výkony či už v osobnej, pracovnej, kultúrnej alebo športovej oblasti. Pred úrazom študovala, v dôsledku poškodenia zdravia už nie je schopná venovať sa svojim záľubám. Bola fyzicky zdatná, spoločensky aktívna. Po úraze spôsobenom pri dopravnej nehode sa jej zásadne zmenil jej dovtedajší svet v každej oblasti života a bola vyradená aj z bežných činností. Jej psychika je narušená. Len s ťažkosťami dokončila vysokoškolské štúdium a súčasne má problém na trhu práce uplatniť sa v trvalejšom zamestnaní. Zásadne sa zmenilo jej psychické prežívanie života. Nemôže sa venovať množstvu činností, ktoré dovtedy bežne vykonávala. Tieto skutočnosti aj podľa odvolacieho súdu nasvedčujú tomu, že v prípade žalobkyne boli dané okolnosti hodné osobitného zreteľa (§ 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z.) pre mimoriadne zvýšenie náhrady za SSU.

59. Pri úvahe o primeranosti zvýšenia tejto náhrady až o 10 % však musí súd dbať na to, aby jeho rozhodnutie bolo ako celok spravodlivé. Za spravodlivé rozhodnutie o nároku na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia treba považovať také rozhodnutie, ktoré rešpektuje princíp proporcionality. Tento princíp vyžaduje, aby existoval vzťah primeranosti medzi priznanou výškou náhrady a spôsobenou ujmom (rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo 464/2015 z 25. februára 2016). V prejednávanej veci súd I. inštancie vychádzal z rovnakých skutkových okolností a dospel k záveru, že pri odškodnení žalobcu treba aplikovať § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. Mal teda za to, že u žalobkyne existovali dôvody hodné osobitného zreteľa pre mimoriadne zvýšenie odškodnenia SSU (t. j. bol daný základ nároku).

60. Odvolací súd nijakým spôsobom neznižuje význam zranení, ktoré pri škodovej udalosti utrpela žalobkyňa. Súčasne ale uvádza, že je potrebné diferencovať celkom mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Maximálna možná miera tohto zvýšenia je 50 % a v takejto výške sa priznáva len v celkom výnimočných dôvodoch, napríklad u vekovo mladých poškodených, ktorí zostanú v stave ležiaceho pacienta v kóme a podobne. 25 % zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia je priznávané pri mimoriadnych škodových udalostiach a takom sťažení spoločenského uplatnenia, ktoré sa bude napríklad u mladých poškodených uplatňovať po mnoho nasledujúcich rokoch ich produktívneho života. Vzhľadom k tomu, že škodová udalosť u žalobkyne nastala v mladom veku a následky poškodenia zdravia bude si niesť po celý produktívny vek, musel odvolací súd prihliadnuť aj na túto skutočnosť s tým, že je potrebné ponechať v rámci zákonného limitu ešte rozpätie pre možnosť zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia u náročnejších poškodení zdravia s trvalými následkami zranení. Preto považoval odvolací súd priznanie 10 % zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v posudzovanom prípade za adekvátne.

61. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, ktoré odvolací súd posúdil komplexne, považoval navýšenie o 10 % za proporcionálne a primerané všetkým posudzovaným okolnostiam prípadu.

62. Pokiaľ ide o námietku žalovanej týkajúcu sa nízkej spoluúčasti vo výške 15 % za spoluzavinenie žalobkyne na škodovej udalosti, podľa žalovanej mala byť výška jej spoluúčasti minimálne vo výške 25 %, k tomuto odvolací súd uvádza nasledovné: Namietaná bola skutočnosť, že žalobkyňa nebola pri dopravnej nehode dňa 13.06.2018 pripútaná bezpečnostným pásom. Žalobkyňa akceptovala výšku spoluúčasti v rozsahu 15 % a namietala, že žalovaná ničím právne nezdôvodnila prečo požaduje zohľadnenie spoluzavinenia až v rozsahu 25 %. Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že žiadna zo strán bližšie neopísala okolnosti, za akých došlo ku skutočnosti, že žalobkyňa nebola pripútaná bezpečnostným pásom a zároveň aký dopad uvedená skutočnosť mohla mať za následky na zdraví, ktoré žalobkyňa utrpela následkom dopravnej nehody, keď rozsah 15 % považoval súd prvej inštancie za primeraný. Aj keď žalovaná namietala, že v tejto časti je rozsudok nepreskúmateľný,

odvolací súd názor žalovanej nezdieľa. Z jej strany skutočne neboli produkované žiadne skutkové tvrdenia resp. dôkazné návrhy, ktoré by odôvodňovali zohľadniť spoluzavinenie žalobkyne vo väčšom rozsahu. Uvedené skutočnosti nevyplývajú ani z obsahu spisu, ani z prednesov žalovanej v priebehu konania. Bola to iba úvaha žalovanej, ktorá mala za to, že spoluzavinenie má predstavovať 25 %. Správne súd prvej inštancie konštatoval, že z obsahu spisu nevyplýva skutočnosť, že ak by žalobkyňa mala bezpečnostné pásy, neutrpeľa by také devastačné zranenia, ako vyplývajú z obsahu spisu. Správne preto súd prvej inštancie prihliadol na argumentáciu žalobkyne v tejto otázke. Odvolacie námietky žalovanej nepovažuje odvolací súd za dôvodné a v tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na súdnu rozhodovaciu prax tunajšieho súdu, keď spoluzavinenie v obdobnom prípade bolo tiež stanovené v ešte menšej miere vo výške 10 %, napr. vo veci sp.zn. 13C/69/2017 zo dňa 13.11.2018 resp. takisto spoluzavinenie 10 % (rozsudok Krajského súdu Prešov sp.zn. 5Co/53/2022 zo dňa 12.12.2023).

63. Pokiaľ ide o odvolaciu námietku žalobkyne, týkajúcej sa náhrady trov konania, žalobkyňa poukázala na to, že považovala za nesprávne rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti náhrady trov konania, pretože pri nároku na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia súd prihliadal na skutočnosť, že výška nároku závisela od úvahy súdu a považoval tak žalobkyňu za plne úspešnú. Obdobne mal však postupovať aj v prípade ostatných nárokov žalobkyne, pretože tieto jednoznačne záviseli od odborných medicínskych znalostí a od znaleckého posudku, kde je postup pri posudzovaní úspechu žalobcu obdobný ako v prípade, keď rozhodnutie o výške nároku závisí aj od súdu. V tomto smere odvolací súd považuje odvolaciu námietku žalobkyne za dôvodnú.

64. Civilný sporový poriadok vypustil ustanovenie z predchádzajúcej právnej úpravy, podľa ktorého, aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu (§ 143 ods. 2 O.s.p.).

65. Právna veda k absencii takéhoto ustanovenia sa vyjadrila tak, že nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, pretože nemožno ho zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Žalobcu je nevyhnutné považovať za plne procesne úspešného, ak má plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu (alebo od znaleckého posudku). Žalobcovi teda bude priznaná náhrada trov konania z prisúdenej sumy, avšak v plnej výške (pozri Števček a kol., Civilný sporový poriadok, komentár Praha, C.H. BECK 2016, str. 926).

66. Podľa odvolacieho súdu konania, v ktorých rozhodnutie o výške plnenia závisí od znaleckého posúdenia či úvahy súdu, predstavujú výnimku zásady zodpovednosti za výsledok sporového konania. Pre priznanie plnej náhrady trov konania v tomto prípade nie je podstatný rozsah čiastočného úspechu sporovej strany (v nepatrnej časti alebo prevažnej časti), a to ani to akú sumu v pomere k súdom priznanej sume strana uplatňovala. Za neúspech sa nepovažuje rozdiel medzi uplatnenou a priznanou výškou nároku. Predpokladom pre aplikáciu tohto ustanovenia je výlučne skutočnosť, že rozhodnutie o výške plnenia závisí od úvahy súdu alebo od výsledku znaleckej činnosti (pozri rozsudky Krajského súdu v Prešove napríklad sp. zn. 13Co/49/2018, 3Co/127/2019).

67. Keďže zásadu úspechu vo veci (§ 255 ods. 1 CSP) je potrebné uplatňovať aj na konanie, ktorých výška závisela od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu, podľa odvolacieho súdu nepostupoval súd prvej inštancie správne, keď o trovách konania rozhodol podľa výšky priznanej sumy, t. j. aký bol pomer medzi žalobcom požadovanou sumou náhrady bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia a napokon priznanou sumou súdom prvej inštancie.

68. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil vec, čo do rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania. Súdom prvej inštancie mal vyhodnotiť úspech strán sporu ohľadom základu nároku žalobcu, t. j., či žalobca má nárok na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia, keď priznanie náhrady trov konania z prisúdenej sumy nie je nijako zdôvodniteľné, ale je možné len cez interpretáciu pojmu úspechu vo veci s tým, že podľa odvolacieho súdu je tento potrebné skúmať čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. Odvolací súd preto v súlade s ust. § 388 CSP zmenil III. výrok napadnutého rozsudku tak, že priznal žalobkyňi úplnú náhradu trov konania pred súdom I. inštancie.

69. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd tak, že v súlade s ust. § 255 ods. 2 vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, keď zistil, že ani jeden z odvolateľov nebol v odvolacom konaní v merite veci úspešný.

70. Tento rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).